

VIDÉKI KÖNYVTÁRAINK 1903-BAN.

A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege terjedelmes jelentésben számolt be 1903. évi működéséről, részletes képet nyújtva a hatáskörébe tartozó múzeumok és könyvtárak állapotáról és azok fejlesztése érdekében tett intézkedéseiről.

A törvényhatóságok, községek, vallásfelekezetek és egyesületek által fentartott múzeumok és könyvtárak közül ez évben a következők tartoztak a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege alá:

1. Árva vármegye Csaplovits-könyvtára Alsókubinban, 2. az aradi Kölcsey-egyesület múzeuma, 3. Bars-vármegye múzeuma Aranyosmaróton, 4. a besztercebányai városi múzeum, 5. a békéscsabai múzeum (a békéscsabai múzeum-egyesület tulajdona), 6. a budai könyvtár (a budapesti könyvtár-egyesület tulajdona), 7. a debreczeni ev. ref. főiskola múzeuma és könyvtára, 8. a szolnok-doboka-vármegyei múzeum Deésen (a szolnok-doboka-vármegyei irodalmi, történelmi és ethnographiai társulat tulajdona), 9. a hunyad-vármegyei múzeum Déván (hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat tulajdona), 10. az esztergomvidéki régészeti és történelmi társulat múzeuma Esztergomban, 11. a felkai Táttra-múzeum (a felkai Táttra-múzeum-egyesület tulajdona), 12. a győri városi könyvtár, 13. a békésvármegyei múzeum Gyulán (a békésvármegyei közművelődési egyesület tulajdona), 14. az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület gyulafehérvári múzeuma, 15. a halasi ev. ref. főgimnázium könyvtára, 16. a hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium könyvtára, 17. a honti múzeum Ipolyságon (a hont-vármegyei múzeum-társulat tulajdona), 18. a kassai városi múzeum, 19. a kecskeméti városi múzeum és könyvtár, 20. a keszthelyi balatoni múzeum (a keszthelyi balatoni múzeum-egyesület tulajdona), 21. az erdélyrészi Kárpát-egyesület múzeuma Kolozsvárott, 22. a komáromi

múzeum (a komárom-vármegyei és városi múzeum-egyesület tulajdona), 23. a losonczy városi közkönyvtár, 24. a mosonvármegyei múzeum Magyaróvárott, (a mosonmegyei történelmi és régészeti egyesület tulajdona), 25. a máramarosszigeti ev. ref. főiskola könyvtára, 26. a máramaros-vármegyei múzeum Máramarosszigeten (a máramaros-vármegyei múzeum-egyesület tulajdona), 27. a borsod-miskolczy múzeum Miskolczon (a borsod-miskolczy közművelődési és múzeum-egyesület tulajdona), 38. a miskolczy ág. ev. egyház könyvtára, 29. a nagybányai városi múzeum, 30. a nagyenyedi Bethlen-főiskola múzeuma, 31. Szatmár vármegye múzeuma Nagykarolyban, 32. a nagyszebeni erdélyi Kárpát-egyesület (Siebenbürgischer Karpathen-Verein) múzeuma, 33. a biharvármegyei múzeum Nagyváradon (a biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület tulajdona), 34. a nagyvárad kir. jogakadémia könyvtára, 35. Szabolcs vármegye múzeuma Nyíregyházán, 36. Szabolcs vármegye törvényhatósági közkönyvtára Nyíregyházán, 37. Nyitra vármegye múzeuma Nyitrán, 38. a pécsi városi múzeum, 39. a poprádi Kárpát múzeum (a magyarországi Kárpát-egyesület tulajdona), 40. a pozsonyi orvos és természettudományi egyesület múzeuma, 41. a pozsonyi városi könyvtár, 42. a pozsonyi városi múzeum, 43. selmeczbányai városi múzeum és könyvtár, 44. a sepsiszentgyörgyi székely nemzeti múzeum (Háromszék vármegye tulajdona). 45. Sopron vármegye és Sopron sz. kir. város régiségi múzeuma, 46. a szabadkai városi múzeum és közkönyvtár (a szabadkai közkönyvtár- és múzeum-egyesület tulajdona), 47. a szatmári Kölcsey-kör múzeuma, 48. a szegedi Somogyi-könyvtár és városi múzeum, 49. Tolna vármegye múzeuma Szegszárdon, 50. a csongrád-vármegyei múzeum Szentesen (a csongrád-vármegyei történelmi és régészeti társulat tulajdona), 51. a vas-vármegyei múzeum Szombathelyen (a vas-vármegyei kulturegyesület tulajdona), 52. a délmagyarországi természettudományi társulat múzeuma Temesvárott, 53. a délmagyarországi történelmi és régészeti múzeum Temesvárott (a délmagyarországi történelmi és régészeti múzeum-társulat tulajdona), 54. a temesvári városi könyvtár, 55. a tiszafüredi múzeum és könyvtáregyesület tulajdona), 56. a turócszentmártoni tót múzeum (a múzeumi tót-társaság tulajdona), 57. a váczy múzeum (a váczy-egyesület tulajdona), 58. a verseczi városi múzeum, 59. a verseczi

városi nyilvános könyvtár, 60. Veszprém vármegye múzeuma Veszprémben, 61. a bács-bodroghvármegyei történelmi társulat muzeuma Zomborban

Ama néhány önálló könyvtáron kívül, a mely e jegyzékben mint a főfelügyelőség hatáskörébe tartozó gyűjtemény szerepel, a többi intézet közül is a legnagyobb rész, majdnem valamennyi bir olyan könyvgyűjteménnyel, a mely nyilvános könyvtár szerepét tölti be vagy annak betöltésére alkalmassá fejleszthető, a melyek tehát méltók arra, hogy a tudományos és ismeretterjesztő könyvtárak közé soroztassanak, s a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége ez intézetek felett az állam gondoskodását közvetítve, elsőrangu tényező szerepét tölti be a hazai könyvtári ügy fejlesztésére irányuló nagy közművelődési mozgalomban. E fontos hivatású országos testületnek működése eredményei felől a nyilvánosság elé terjesztett jelentéséből a könyvtári ügyre vonatkozó adatokat az alábbiakban ismertetjük.

A főfelügyelőségnek 1903-ban a hatáskörébe tartozó intézetek rendes évi segélyben való részesítésére az állami javadalom rendes tételeiből 39,000 korona állott rendelkezésére, melynek szétosztása iránt a múzeumok és könyvtárak országos tanácsával egyetértésben terjesztette javaslatait a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé.

A segélyezési javadalom az egyes gyűjtemény-csoportok között szükségletük arányában osztatván meg, abból könyvtári czélokra 15,000 korona jutott. S ez összegből a szegedi Somogyi-könyvtár 1500 kor., az aradi Kölcsey-egyesület könyvtára, a debreczeni ev. ref. főiskola könyvtára, a halasi ev. ref. főgimnázium könyvtára és a nyitrai múzeum egyenként 1000 kor.; a budai könyvtár, a szombathelyi és a veszprémi múzeumok 800 kor., a hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium könyvtára, a kecskeméti városi könyvtár, a pécsi városi múzeum, a sepi-szentgyörgyi székely nemzeti múzeum és a szabadkai közkönyvtár 600 kor., a besztercebányai városi múzeum, a győri városi könyvtár, a nagykarolyi múzeum, a selmecbányai városi múzeum és a szegedi múzeum 500 kor., a békéscsabai múzeum és a szatmári Kölcsey-kör múzeuma 400 kor. segélyben részesültek, melyek első sorban az illető gyűjtemények gyarapítására voltak hivatva fedezetül szolgálni.

Könyvtári építkezésekre és beruházási jelleggel bíró beszerzésekre az 1903. évi állami költségvetésben a rendkívüli kiadások rovatában a következő tételek voltak előirányozva: a pozsonyi városi közkönyvtárnak 40,000 kor. segély 3-ik részletétől 4000 kor., a budapesti könyvtáregyesület központi könyvtárának 5000 kor. berendezési segély 2-ik részletétől 1000 kor., az alsókubini Csaplovits-könyvtárnak 30,632 kor. építkezési segély 1-ső részletétől 5000 kor., a Miskolczon létesítendő nyilvános könyvtár építkezésére 20,000 kor. 1-ső részletétől 2000 kor. Ezek közül azonban az állami költségvetési törvényjavaslat országgyűlési tárgyalásában beállott megakadás miatt csak a már korábban megszavazott segélyek részleteinek, nevezetesen a budai könyvtár és a pozsonyi városi könyvtár segélyeinek folyósítása iránt történetelt intézkedés. Az alsókubini és miskolczi könyvtári építkezések segélyezési tételeinek folyósítása az 1903. év folyamán nem volt eszközölhető. Ez évben utalványoztatott ki az 1902. évi állami költségvetésnek rendkívüli kiadási rovatából a pozsonyi városi közkönyvtár rendkívüli segélyének 2. részletétől 4000 kor., valamint a máramarosszigeti ev. ref. főiskola könyvtárának olvasóterme berendezésére engedélyezett 4000 kor. Ez utóbbi összeg azonban egyelőre az országos főfelügyelőség házi pénztárában lett letétképen elhelyezve és csak az 1904. év folyamán volt rendeltetési céljaira bocsátható.

A hazai nyomdatermékek sajtóügyi köteles példányaiból az 1898-ban véglegesen megállapított szétosztási tervhez híven az erdélyi múzeum könyvtárán kívül a budai könyvtár, a debreczeni ev. ref. főiskola könyvtára, a kassai múzeum, a nagyváradi kir. jogakadémia könyvtára, Szabolcs vármegye nyiregyházai törvényhatósági könyvtára, a pécsi városi múzeum, a pozsonyi városi közkönyvtár, a selmeczbányai városi múzeum, a szegedi Somogyi-könyvtár, a szombathelyi múzeum és a temesvári könyvtár kapták meg az 1902. év folyamán beszolgáltatott anyagot.

A főfelügyelőség ezen felül jelentékeny könyvadományokban részesítette a hatáskörébe tartozó intézeteket, és az ország többi könyvtárait. Az év folyamán általa szétosztott könyvek száma 1060-ra rug, és ebből 817 kötet, illetve füzet szolgált az állami felügyelet alatt álló közgyűjtemények gyarapítására.

A jelentés részletesen számol be a hatáskörébe tartozó könyv-

tárak fejlesztése érdekében tett egyéb intézkedéseiről, azok eredményeiről, s általában ez intézetekkel folytatott hivatalos érintkezéseinek menetéről. Ez adatok 33 könyvtár állapotáról adnak részletes értesítést.

Árva vármegye alsókubini Csaplovits-könyvtáráról a jelentés e részében azt olvassuk, hogy alkalmas helyiség hiányában egyáltalán nem képes megfelelni rendeltetésének. Az a sajnos körülmény, hogy az 1903. évi költségvetési előirányzat új tételei törvényhozási szentesítés hiányában nem voltak folyósíthatók, lehetetlenné tette az immár elodázhatatlan építkezés megkezdését; s a könyvtár mostani elhelyezésének módja még a könyvanyag gyarapításának, rendszeres feldolgozásának is útját állotta. A főfelügyelőség ily körülmények között ez évben sem hozhatott a könyvtár részére rendes gyarapítási segélyt javaslatba s törekvése csupán arra szorítkozott, hogy a könyvanyag czédulázásának már 1901-ben megkezdett munkálatait a lehetőséghez képest siettesse. Az ehhez szükséges költségek fedezéséhez a könyvtár vezetőségének az 1899—1901. évi államsegélyből 800 kor. állott rendelkezésére; de a helyiség szűk volta miatt ez a munka is csak lassú menetben haladhatott és teljesen megakadt az év végén, midőn a könyvtár törzsanyagát eddigi helyiségéből, a bedőléssel fenyegető régi városházából, sürgősen ki kellett üríteni. A könyvanyag azóta a vármegyeház nagytermében van felhalmozva: önként értetődik, hogy ez állapot soká nem tarthat s azon a könyvtári építkezés megkezdésével mielőbb segíteni kell.

A könyvtár az év folyamán vétel útján 1, ajándék és csere útján 317 művel gyarapodott; a főfelügyelőségtől ajándékba kapott könyvek száma 11. Használatra kikölcsönzöttetett 72 mű 99 kötete. A rendezés folyamán a címjegyzék számára 771 munkáról készült czédula, s a könyvtár rendezett anyagából a bibliografiai ritkaságok a könyv történetét felölelő állandó kiállításban tétettek közszemlére. E kiállításon kívül Rexa Dezső könyvtárnok ismeretterjesztő előadásokkal igyekezett a könyvtár iránt az érdeklődést ébrentartani.

Az aradi Kölcsey-egyesület az ez évben kapott 1000 kor. könyvtári segélyt az előző évi segélyekhez hasonlóan az Atzél-könyvtár vételárának törlesztésére fordította. A könyvtár ügyében, mely eddig ládáokban becsomagolva, rendezetlen állapotban hevert,

örvendetes fordulatot jelent az egyesület vezetőinek az a törekvése, hogy a polgári iskola helyiségében gondoskodnak számára ideiglenes helyiségről és állandó munkaerő alkalmazásával megkezdik annak rendezését; az országos főfelügyelőség a maga részéről már ez év folyamán megtette a lépéseket arra, hogy a rendezés költségeinek egy része az állami javadalomból nyerjen fedezetet.

A besztercebányai városi múzeum fejlődésében nagy lépést jelent Besztercebánya sz. kir. város közönségének az az elhatározása, hogy az úgynevezett Mátyás-ház múzeumi czélokra való helyreállításának 30,958·53 koronával előirányzott költségei fele részét magára vállalja, ha a költségek másik fele az állami javadalomból nyer fedezetet. A műemlékek országos bizottsága az országos főfelügyelőség felkérésére késznek nyilatkozván az állami hozzájárulás költségeiben való osztozásra, most már csupán az országos főfelügyelőség költségvetésének keretén belül kért összeg engedélyezésétől függ, hogy az építkezés mielőbb megkezdessék. A kérdés ily megoldása nemcsak a városi múzeumnak biztosít megfelelő otthont, hanem a városnak azt a tervét is kivihetővé teszi, hogy a városi könyvtárat a besztercebányai történelmi társulat könyvanyagával egyesítve, ezzel tekintélyes nyilvános könyvtárt bocsásson a város értelmiségének rendelkezésére. Az orsz. főfelügyelőség e törekvést 500 korona gyarapulási segély kieszközlésével támogatta, hogy abból helyi vonatkozású irodalmi termékek összegyűjtésén kívül első sorban a nyilvános könyvtár kezeléséhez szükséges bibliografiai segédkönyvek szereztessenek be. Az ez évi segély ily irányban történt felhasználásáról beterjesztett jelentés mellett a városi tanács ez év folyamán számolt be az 1902. évi 500 koronás könyvtári segély és az 1901-iki régészeti segélyből fenmaradt 38·94 kor. felhasználásáról. A két évi könyvtári segélyből 27 mű 72 kötete szereztetett be és 127·47 kor. fordítottatott könyvkötésre.

A békéscsabai múzeum ez évben számolt el az 1902. évi könyvtári segély felhasználásával, melyből 51 mű 66 kötetét szerezte be és 81·60 koronát fordított könyvkötésre. Az 1903-iki könyvtári segélyből 34 munka 38 kötetben szereztetett be és egy könyvtári szekrény költségei fedeztettek.

A budai könyvtár fentartó hatósága, a budapesti könyvtár-egyesület, pontos és részletes jelentésekben számolt be a könyvtár

1902. évi állapotáról s az 1902. és 1903. évi gyarapodási segély felhasználásáról, s e jelentések adatai örvendetes képet nyújtanak arról a szép eredményről, a melylyel ez intézmény hivatását betölti. Az 1902. évi 800 koronás államsegélyből 117 kötet szereztetett be. 1903-ban hasonló nagyságú segélyben részesült; az ebből beszerzett könyvek 155 kötettel gyarapították a könyvtár anyagát; ehhez járul a budapesti főügyészséghez beérkező sajtóügyi kötelese példányokból a helyi vonatkozású nyomtatványok tekintélyes száma. A könyvtár ezen kívül ajándék útján 64 kötettel gyarapodott; állománya ez év végén 14.744 darabot tett ki, látogatóinak száma 5278 volt. A rendkívüli butorozási segély 1902. és 1903. évi részlete fejében kiutalványozott 2000 koronának rendeltetési céljára történt felhasználása 3000 koronára apasztotta le az egyesületnek a könyvtár berendezéséből eredő tartozását.

A debreczeni ev. ref. főiskola nagykönyvtára és az azzal kapcsolatos gyűjtemények szervezete a tiszántúli ev. ref. egyházkerület november havi közgyűlésén megállapított szabályzatban nyert új alapokat, melynek rendelkezései lehetővé teszik, hogy e becses gyűjtemények az oktatási célok szolgálata mellett jelentőségükhöz mérten állhassanak a nyilvánosság szolgálatában. E szabályzatban a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségének felügyeleti joga a nagykönyvtár és a természetrajzi gyűjtemények felett arra az időre, a míg állami segélyben részesülnek, a főfelügyelőségi szervezeti szabályzat illető pontjának szószerint való idézésével mondatik ki. Az 1902. évben kiutalványozott 8000 kor. rendkívüli segély felhasználása ama körülmény miatt szenvedett haladékot, hogy a könyvtár igazgatósága részéről benyújtott tervezet hiányainak pótlása s némely, a felügyeleti joggal kapcsolatos kérdések tisztázása a főfelügyelőség részéről előzetes tárgyalásokat tett szükségessé. Dr. Fejérfataky László orsz. felügyelő ez év július havában tett hivatalos útjának eredménye volt az a megállapodás, melyben a rendkívüli segélyből a könyvtár cédula-katalogusának elkészítése, ezzel kapcsolatban a könyvanyag revideálása és az ennek révén megállapított hiányok pótlása vétetett programmba. Az ez alapon kidolgozott munkaterv és költségvetés a czimtár anyagának beszerzésére 2400, a másolási költségekre 3600, a revideáló bizottság díjazására 2000, a czimtárt magába foglaló szekrény költségeire 100, a realkatalogushoz szükséges anyag beszerzésére

500 és előre nem látható kiadásokra 300 koronát hozott előirányzatba; az ekként előállott 1000 kor. többletnek az 1903. évi 1000 kor. államsegély szolgál fedezetül. Ez a tervezet szintén az egyházkerület novemberi gyűlésén nyerve meg a könyvtár fentartó hatóságának jóváhagyását, csak az 1904. év elején volt megerősítés végett az országos főfelügyelőség elé terjeszthető.

A könyvtár gyarapodásához a főfelügyelőség saját küldeményein kívül a Szent István-társulat kiadványai 12 kötetének kieszközlésével járult; ezen kívül a könyvtár ez évben is részesedett, a szabolcsvármegyei nyomdatermékek kivételével, a debreczeni kir. főügyészséghez beérkező sajtótermékek anyagában. A természetrajzi gyűjtemény részére 1902-ben engedélyezett 500 koronás államsegély ez évben használtatott fel; az államsegély terhére beszerzett 18 drb állattani praeparatum, illetve biológiai csoport költségei 1000 koronára rúgván, a többletre az igazgatóság a legközelebbi államsegélyből vár fedezetet. A mi egyébként a könyvtárral kapcsolatos többi gyűjteményeket illeti, a debreczeni városi múzeum létesítésére megindult mozgalom kapcsán az a terv lépett előtérbe, hogy azoknak kiállításra alkalmas része, a mennyiben nem szolgál iskolai czélokat, letéteményként a városi múzeumban nyerjen elhelyezést, mi által a két intézmény egymással teljes összhangban, egymást kiegészítve szolgálhatná a tudomány és közművelődés érdekeit. A feladatok illetén megosztása azzal a gyakorlati előnnyel is járna, hogy a főiskola mostani múzeumi helyiségeinek jelentékeny része a könyvtár rendelkezésére állana, a mi nagy mértékben megkönnyítené annak a feladataihoz méltó nagyarányú fejlesztését.

A győri városi könyvtár az államsegélyből 19 munka 99 kötetét szerezte meg. A könyvtár anyaga ezen kívül a városi javadalomból eszközölt vásárlások útján, valamint a győri kir. főügyészséghez beérkező sajtóügyi kötelespéldányok anyagából jelentékenyen gyarapodott s ide került néhai Milkovics Emil hagyatékából a Milkovics-Zámory-féle könyvtár is, melylyel a könyvtár köteteinek száma immár megközelíti a 10,000-et. E tekintélyes könyvanyag feldolgozásához azonban hiányzik a megfelelő személyzet s a könyvtár használata is egyelőre csak házi kikölcsönzésre szorítkozik.

Az államsegély, a főfelügyelőségnek előzetesen bemutatott terv alapján, főleg helyi vonatkozású könyvek beszerzésére fordít-

tatott. Dr. Fejérpataky László orsz. felügyelő június havában megtekintette ezt a gyűjteményt s jelentéséből az a remény meríthető, hogy a városi hatóság nem fog elzárkózni a könyvtár nyilvánossá tételéhez szükséges áldozatok elől.

A halasi ev. ref. főgimnázium könyvtára az államsegélyből eszközölt vásárlások útján 1902-ben 120, 1903-dan 60 kötettel gyarapodott.

A hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium könyvtára által az államsegélyből két éven át beszerzett könyvek 27 munka 84 kötetével gyarapították a könyvtár anyagát. Wosinszky Mór orsz. felügyelőnek a helyszínen szerzett tapasztalatai alapján megtétettek a lépések az iránt, hogy a könyvtár fenntartó hatósága a könyvtárnak olvasóteremmel való kiegészítése által megfeleljen az állami segély elfogadásával járó kötelezettségnek. A főfelügyelőségnek az igazgatóságához ez ügyben intézett felszólítása kellő figyelemben részesülvén, remélhető, hogy a könyvtár nyilvánossá tételének kérdése már a közel jövőben kedvezően fog megoldatni.

A hontvármegyei múzeum-társulat ipolysági múzeuma az 1902. évi államsegélyből 300 koronát fordított könyvtára gyarapítására; ez összegből 42 mű 65 kötete szereztetett be. Az 1903. évben fedezethiány miatt nem kapott állami segélyt s csupán a főfelügyelőség könyvküldeményeiben részesedett; vezetőinek munkássága ehhez képest kizárólag a könyvtár rendezésére és a vármegyei emlékek ajándék útján való összegyűjtésére szorítkozott.

A kassai múzeum, mely a lefolyt év június 21-én adatott át a nyilvánosságnak, könyvtári osztályában becses és gazdag könyvanyagot nyitott meg a közhasználatnak. A könyvtár olvasótermét a megnyitás napjától az év végeig 1862 egyén látogatta; a használt művek száma 1934 volt. A könyvtár alapbeszerzéseire 1900—1902. években kapott 20,000 koronás segély ez évben teljesen felhasználtatott rendeltetési céljaira.

A kecskeméti városi múzeum könyvtára az 1903. évi segélyből 50 munka 149 kötetével gyarapodott, s maga a város ezenfelül 473 kor. összesen 143 munka 183 kötetét szerezte meg a könyvtár számára.

A losonci országos közkönyvtár fejlődésére kedvező hatással volt a főfelügyelőségtől vett irányítás, mely az addig túlnyo-

móan szépirodalmi jellegű könyvtárnak tudományos és ismeretterjesztő irányban való gyarapítását tűzte ki feladatává. Az 1902-iki és 1903-iki segélyből beszerzett könyvek 78 munka 111 kötetével gyarapították a könyvtár anyagát s ezen kívül 44 kor. fordítottatott könyvkötésre. Ama törekvés, hogy a Busbak-féle könyvtár, mely ideiglenesen a közkönyvtárban van elhelyezve, végleg megszereztessek, az örökhagyónak határozottan kifejezett rendelkezése miatt nem volt megvalósítható.

A máramaroszigeti ev. ref. főiskola könyvtára nyilvánossá tételének érdekében korábban megindított tárgyalások kedvező eredményre vezettek és a könyvtár vezetőivel dr. Fejérpataky László orsz. felügyelőnek a nyár folyamán személyes érintkezésben sikerült személyes megállapodásra jutni a könyvtár szükséges fedezésére szánt állami segély fölhasználásának módozatai tárgyában. E megállapodások, melyek értelmében az 1902. évi 4000 koronás rendkívüli segély felerészben az olvasóterem butorzására, felerészben a könyvtári alapvető munkák beszerzésére lesz fordítandó, az 1901. évben kapott 1100 korona segélyből pedig a könyvtár czedulázásának és a hiányos munkák s folyóiratok kiegészítésének költségei lesznek fedezendőek, a miniszterium részéről megnyerték a jóváhagyást. Minthogy azonban a könyvtár, részéről beterjesztett részletes tervezet bizonyos tekintetekből pótlásokra és változásokra szorult, a főfelügyelőség pénztárában őrzött 4000 koronás rendkívüli segély folyósítása felől az év zártáig nem történetett intézkedés és úgy ez, mint az 1901. évi segély, mely kiutalványoztatása óta takarékpénztárban gyümölcsözőleg van elhelyezve, csak az 1904. év folyamán fog rendeltetésére fordíthatni.

A miskolci ág. h. ev. egyház könyvtárának nyilvánossá tétele érdekében megindított mozgalomban fennakadást idézett elő az a körülmény, hogy az építkezési segély czimén megajánlott 20,000 koronás rendkívüli államsegély első évi 2000 koronás részlete költségvetési törvény hiányában nem volt folyósítható s e mellett a kérdés beható tárgyalása, mely a főfelügyelőség részéről dr. Fejérpataky László orsz. felügyelő ismételt kiküldését tette szükségessé, a könyvtár fenntartó hatóságánál alapos kételyeket támasztott az iránt, hogy az egyház képes lesz-e a könyvtár fenntartásával járó kötelezettségeknek kellő mértékben megfelelni. Az

e révén felmerült kérdések tisztázatlan volta megakadályozta az országos főfelügyelőséget abban, hogy az egyház kérését az építkezési segély 40,000 koronára való felemelése tárgyában magáévá tegye. Az 1902-ben engedélyezett 100 koronás gyarapítási segélyt a könyvtár fenntartó hatósága a múzeumok és könyvtárak országos tanácsa útján népkönyvtári czélokra kapott 1000 koronával együtt a könyvtár hiányainak pótlására és könyvkötésre kérte fordítani.

A nagybányai városi múzeum az államsegélyt az előző évben megrendelt könyvek vételárának törlesztésére fordította. Az államsegélyből megvásárolt 188 kötet könyvön és az orsz. főfelügyelőség útján ajándékba kapott 13 mű ugyanannyi kötetén kívül a múzeum ajándék és letét útján 288 kötet könyvvel, 3 kézirattal, 1000-nél több rajzzal és metszettel és 109 oklevéllel gyarapodott.

Szatmár vármegye nagykarolyi múzeuma részére Szatmár vármegye közönsége a vármegyei múzeum és könyvtár szervezéséről 1901-ben alkotott szabályrendelet alapján 1903-tól kezdve évi 2000 koronát szavazott meg és a nagykarolyi Kölcsey-egyesület segítségével megkezdte a vármegyei vonatkozású könyvek és régiségek és első sorban a Kölcsey Ferenczre vonatkozó tárgyak gyűjtését. Az összegyűjtött anyag a vármegyei levéltárban a levéltárnok gondozása alatt áll. A könyvtári rovatból kapott állami segélyt a vármegye múzeumi bizottsága felerészben kívánván könyvbeszerzésekre fordítani, a főfelügyelőség megadta az engedélyt arra, hogy az összeg fele Kölcsey-ereklyék beszerzésére használtassék fel. Az alispáni hivataltól beérkezett jelentés szerint azonban a felhasználás a lefolyt évben nem történt meg.

A nagyváradai kir. jogakadémia könyvtára a sajtóügyi köteles példányokban való részesedés révén tartozik az országos főfelügyelőség hatáskörébe, de egyébként hivatalos érintkezésben nem állván vele, a főfelügyelőségnek az ez úton való gyarapodása mértékéről sem volt alkalmá tudomást szerezhetni. Az a mozgalom, a melyet Nagyváradon egy nyilvános könyvtár létesítése érdekében a Szigligeti-társaság megindított, kilátást nyújt arra, hogy a nagyváradai kir. tábla területén megjelenő, jobbára helyiérdekű nyomtatványanyag elhelyezéséről tartalmának és jelentőségének megfelelőbb módon történhessék gondoskodás.

Szabolcs vármegye nyiregyházi múzeuma ez évben új, az eddigiéknél alkalmasabb helyiséget kapott a vármegyeház épületében s a gyűjtemények átköltöztetése az ősz folyamán vette kezdetét. A múzeum új elhelyezése remélhetőleg módot fog nyújtani arra, hogy a törvényhatósági közkönyvtár a múzeummal egyesítsék, a mi annyival inkább kívánatos, miután a könyvtár jelenlegi állapotában a reá váró feladatoknak nem lévén képes megfelelni, nem bir elegendő jogcimmal arra, hogy mint önálló könyvtár szerepeljen az állami felügyelet alatt álló gyűjtemények között. Ebben az irányban az orsz. főfelügyelőség előadó titkára útján a helyszínén közvetlen érintkezéssel is megtette a kezdeményező lépéseket.

Nyitra vármegye nyitrai múzeumának helyiségei a kegyesrendiek főgymnáziumában készen állnak a gyűjtemények befogadására, s a vármegye közönsége az 1894-ben létesített múzeumi alpnak a múzeumi építkezések befejezte után felhasználatlanul maradt részét, 10,000 koronát, a múzeum berendezésére szánta. Ebbeli határozata, az országos főfelügyelőség meghallgatása mellett, a belügyminiszteri jóváhagyást elnyerte, de a múzeum számára szükséges szekrények csak az év végére készülhettek el. Ez a körülmény lehetetlenné tette, hogy a túróczszentmártoni felosztott Maticza Szlovenszka Nyitrára átszállított gyűjteményeinek rendezése, melynek költségei fedezésére az országos főfelügyelőség 1903-ban a könyvtári rovatból 1000 kor. államsegélyt eszközölt ki, már ez év folyamán megkezdhető legyen. E gyűjtemények ennek következtében mind ez ideig a Túrócz-Szent-Mártonban lezárt ládákban felbontatlanul őriztetnek a múzeum helyiségeiben.

A pécsi városi múzeum gyűjteményei közül a könyvtár ez idő szerint csak a sajtóügyi kötelezpéldányoknak a pécsi főügyészséghez beérkező anyagával szaporodott.

A könyvtári rovatból kapott segély a többi segélyezési összegekkel együtt a berendezési költségek fedezésére fordítottatott.

A pozsonyi városi könyvtár állapotáról a városi hatóság által a főfelügyelőség elé terjesztett részletes jelentés adatai szerint a könyvtár 1902. évi szaporodása 480 munka 822 kötetben és 154 folyóirat 311 évfolyama; ezek közül 271 mű 637 kötete ajándék, a pozsonyi kir. ügyészségtől átvett kötelezpéldányok száma pedig 124 mű 137 kötetben. Vételre fordítottatott ez évben

3084:38 kor., könyvkötésre 200 kor.; ebből 2000 kor. az 1902-iki állami segélyből nyert fedezetet és az összegből 441 kötet szereztetett be. A használók száma 1902-ben 2607 volt. Az 1903. évről benyújtott jelentés a könyvtár szaporodását 1281 mű 1732 kötetben tünteti fel; a könyvtár állománya 1903 végén 4129 mű 7849 kötetét foglalja magában; beszerzésekre 3836:41 kor., kötésekre 279:95 kor. fordított. A látogatók száma 2171 volt.

Úgy e jelentések részletei, mint dr. Fejérpataky László országos felügyelőnek nyári hivatalos útja alkalmával szerzett tapasztalatai örvendetes képet nyújtanak e könyvtár fejlődéséről és a hivatása betöltése körül elért eredményekről. De egyúttal reámutatnak annak az égető szükségére, hogy a könyvtár elhelyezésének kérdése mielőbb végleg megoldást nyerjen. Az a terv, hogy a Mária Terézia korabeli katonai raktár-épület, az ú. n. hidász-szertár a városi múzeum és könyvtár céljaira átalakíttassék, legalkalmasabbnak mutatkozott arra, hogy a könyvtár elhelyezésével kapcsolatosan a Pozsonyban létező összes tudományos gyűjtemények egyesítésének eszméjét diadalra juttassa s az országos főfelügyelőség, melynek már az átalakítási tervekkel is volt alkalma foglalkozhatni, a megoldás e módja irányában rokonszenvét azzal tüntette ki, hogy annak a megvalósításához 100,000 kor. állami segély kieszközlését helyezte kilátásba. A városi polgárság tekintélyes részének váratlan állásfoglalása azonban, melynek eredményeként a városi közgyűlés korábbi határozatával ellentétben 1903 november 2-án a hidász-szertár lebontását mondta ki, a város által megvásárolt primási palotát jelölve ki a városi könyvtár és múzeum elhelyezésére, ez ügyben minden további érdemleges lépés megtételét lehetetlenné tette s a főfelügyelőség, bár elvben az épület fenntartása mellett foglalt állást és a műemlékek országos bizottságát is ily értelemben való nyilatkozatra bírta, e kérdéssel szemben a lebontási határozat ellen beadott felebbezés sorsának eldőltségéig a várakozás álláspontjára volt kénytelen helyezkedni. A mi a gyűjteményeknek a primási palotában való elhelyezését illeti, az országos főfelügyelőségnek e kérdéssel az 1903. év folyamán nem volt alkalma érdemlegesen foglalkoznia. A könyvtár végleges elhelyezése ügyében beállott haladék folytán a 40,000 koronás rendkívüli beruházási segély eddig kiutalványozott részletei sem voltak rendeltetésükre felhasználhatók és így az 1903-ban

3-ik részletül folyósított 4000 kor. a korábban kiutalványozott részletekkel együtt a városi hatóság kezelése alatt áll.

A selmeczbányai városi múzeum és könyvtár kettős intézményénél egyedül a múzeum az, a mely, az Óvárban nyert megfelelő helyiségek birtokában, teljes mértékben töltheti be hivatását; a könyvtári osztály elhelyezésének kérdése maig is megoldatlan s az országos főfelügyelőségnek ez irányban kifejtett fáradozásai nem vezettek eredményre. A könyvtári államsegély felhasználásáról sem az 1902., sem az 1903. évből nem állottak pontos adatok a főfelügyelőségnek rendelkezésére.

A sepsi-szentgyörgyi székely nemzeti múzeum könyvtári és levéltári osztályának gyarapodása 1902-ben 1853 db volt, az 1903-iki segélyből beszereztetett 284 kötet könyv. Az 1903-iki gyarapodás 1896 könyv és okirat.

A szabadkai múzeum és közkönyvtár könyvtári segélyének felhasználása felől az év végeig adós maradt a részletes jelentéssel.

A szatmári Kölcsey-kör múzeumának könyvtári segélyét az országos főfelügyelőség azzal az utasítással folyósította, hogy abból a Szatmár vármegyére és Kölcsey Ferenczre vonatkozó irodalom termékei szereztessenek be. A két évi segélyből 45 mű vétetett meg és 70 kor. fordított kötésekre.

A szegedi Somogyi-könyvtár és városi múzeum igazgatósága a rendes szokáshoz híven terjedelmes jelentésben számolt be az 1902/1903. intézeti év történetéről. A könyvtár gyarapodása ez időszak alatt 467 mű 1025 kötetben, az összes könyvállomány 30,158 mű 62,759 kötetben és 58,324 füzet s apró nyomtatvány; a használók száma 8923, a használt művek száma 9975.

Az évi jelentést kiegészítik a 1902. évi államsegély felhasználásáról adott jelentések, melyek szerint 1200 kor. fordított a könyvtár gyarapodására.

Az 1903. évi könyvtári segélyből 37 mű 43 kötetben szereztetett be. A nyomdatermékek sajtóügyi kötelempéldányainak az 1902. évből eredő anyaga 421 kötetten és füzetten s több ezerre menő apró nyomtatvánnyal gyarapította a könyvtár anyagát.

Tolna vármegye szegzárdi múzeuma az 1902-iki 600 koronás könyvtári segélyből 336 koronát fordított könyvek vásárlására, 264 koronát könyvkötésre.

Az 1903. évi könyvtári segélyből 360 kor. könyvek vásár-

lására és 140 kor. könyvkötésre fordított; a könyvtár ajándék útján 32, vétel útján 63 kötetten és füzetten gyarapodott. A könyvtár állománya az 1903. év végén 1729 kötet és füzet.

A vasvármegyei kulturegyesület szombathelyi múzeuma 1902. évi állapotáról beterjesztett jelentés a könyvtár ez évi gyarapodását 237 kötetben tünteti fel, nem számítva ide a Vas vármegye területén megjelent nyomtatványok sajtóügyi kötelespéldányait, mely hírlapszámokban és apró nyomtatványokban 10,000-nél több darabbal gyarapította a nyomtatványanyagot. Az 1903. évi könyvtári segélyből 59 mű 135 kötetben szereztetett be, ezen kívül a könyvtár az egyesület saját beszerzéseiből 45 mű 53 kötetével, ajándék útján 129 kötetten és a kötelespéldányokból 3205 darabbal gyarapodott. 1903 elején megjelent a könyvtár nyomtatott katalogusa. A könyvtár állománya 1903 végén 6632 kötet és 14,065 darab a kötelespéldányokból származó apró nyomtatvány volt; a használók száma 212 egyén, a kik 3456 ízben használták a könyvtárat; kikölcsondított 8246 kötet.

A temesvári városi könyvtár fejlődésének biztos alapjait vetette meg Temesvár sz. kir. város közönsége ez év június havában hozott határozatával, melyben kimondta, hogy a város tulajdonában levő könyveket a helybeli tudományos és kulturális intézetek és egyesületek részéről részben már felajánlott részben megszerezhetni remélt könyvtáraival egyesítve, az ekként hozzávetőleg 20,000 kötetten menő gyűjteményből tudományos közkönyvtárat szervez, s azt a nyilvánosság számára megnyitja. A könyvtár e közgyűlési határozat értelmében a belvárosi községi iskolaépületben nyert négy szobából álló helyiséget. Egyidejűleg a város az országos főfelügyelőség javaslatára dr. Baróti Lajosnak 3340 kötetből álló könyvtárat 3600 koronáért és dr. Berkeszi Istvánnak közel 200 kötetből álló könyvtárat 400 koronáért megvásárolta; a vételárhoz hiányzó 2000 kor. fedezése felöl az állami javadalom terhére 1904-ben fog gondoskodás történni. A könyvtár átköltöztetése maga után vonván a könyvanyag rendezésének szükségét, a könyvtár vezetőségét a főfelügyelőség közbenjárására a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi országos könyvtára látta el az ahhoz szükséges nyomtatványmintákkal.

A turócszentmártoni tót múzeum állapotáról ez év folyamán Wosinszky Mór országos felügyelő a helyszínen szerzett

tájékozást. Jelentése szerint a múzeum gyűjteményei teljesen betöltik az eddigi helyiségeket s azok rohamos szaporodása lehetlenné tevén a múzeumi és könyvtári anyag rendszeres felállítását és kezelését, a gyűjtemények most is abban az összezsufolt és félig rendezett állapotban vannak, a melyben akkor voltak, mikor az állami felügyelet e múzeumra kiterjesztetett. A könyvtár ajándékozás útján 1566 kötet könyvvel és 1060 db oklevéllel, vétel útján 159 kötet könyvvel és 80 drb. oklevéllel gyarapodott.

A verseczi városi múzeum gyűjteményeinek gazdagsága a múzeumi helyiség kibővítését immár elodázhatlanná tette. A város részéről tervbe vett építkezés költségeihez az állami hozzájárulásként kért 6000 koronát a törvényhozás 1902-ben megszavazta, s ez összeg első és második részlete fejében 4000 kor. már kiutalványoztatott. A múzeumi építkezés állami segélyezése ahhoz a feltételhez köttetvén, miként a városi könyvtár a múzeummal egyesíttetni fog, ennek természetes kifolyásaként az állami felügyelet a városi könyvtárra is kiterjesztetett, a mit a városnak a segélyezési leiratból volt alkalma tudomásul venni; az építkezés ügyében beállott haladék miatt azonban a városi hatóság részéről az ezzel járó előnyök igénybe vétele iránt semmi lépés nem történt.

Veszprém vármegye veszprémi múzeuma, melyet a vármegye közönsége 1902-ben létesített, az 1903. évi könyvtári segélyt az államsegély többi tételeivel együtt a berendezési költségek fedezésére fordította. A főfelügyelőség ezen felül 57 kötetnyi könyvadmánnyal járult a könyvtár gyarapításához.

A jelentés további része a múzeumok és könyvtárak elhelyezési és személyzeti viszonyaival foglalkozik.

A rendes évi állami segélyezés első sorban a gyűjtemények gyarapítására, egyes esetekben a berendezkedés és a szakszertői rendezés költségeinek fedezésére van szánva s az építkezési és nagyobb beruházási szükségletek kielégítése csak kivételes esetekben képezi az állam gondoskodásának tárgyát. Azok a rendkívüli segélyezési tételek, a melyeket a törvényhozás a közelmúlt években ily célokra megszavazott, öt helyen, úgymint: Alsókubinban, Miskolczon, Pozsonyban, Szombathelyen és Verseczen adták meg önálló épület emeléséhez, illetve a meglévőnek kibővítéséhez a szükséges fedezetet.

A könyvtárak közül ez idő szerint 15 van önálló helyiségben állandóan elhelyezve és szakszerű berendezéssel a közhasználat számára felállítva, de a végleges elhelyezés kérdése csak kevés esetben van a gyűjtemények rendeltetésének megfelelő módon megoldva. Külön palotája van a kassai múzeumnak és a szegedi Somogyi-könyvtár és városi múzeumnak; iskolákkal vagy más intézetekkel kapcsolatosan, de rendeltetésüknek megfelelő módon, a mely véglegesnek tekinthető, vannak elhelyezve a budapesti könyvtáregyesület budai központi könyvtára, a debreczeni ev. ref. főiskola gyűjteményei, a halasi ev. ref. főiskola gyűjteményei, és a hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium könyvtára, a máramarosszigeti ev. ref. főiskola könyvtára, a losonczy városi köz-könyvtár, a nagyváradi jogakadémia könyvtára, a szabadkai múzeum és közkönyvtár, a temesvári városi könyvtár. Az elhelyezés ideiglenesnek tekinthető ugyan, de nem akadályozza a gyűjtemények szakszerű kezelését a győri városi könyvtárnál, a miskolczy ág. h. ev. egyház könyvtáránál és a pozsonyi városi könyvtár gyűjteményeinél, míg az alsókubinyi Csaplovits-könyvtár anyaga csupán raktárszerűleg nyerhetett mostani helyiségeiben elhelyezést.

Nyilvános olvasóteremmel a budai könyvtár, a debreczeni ev. ref. főgimnázium könyvtárai, a kassai városi múzeum könyvtára, losonczy városi közkönyvtár, a miskolczy ág. h. ev. egyház könyvtára, a nagyváradi kir. jogakadémiai könyvtár, a pozsonyi városi könyvtár, a szabadkai közkönyvtár, a szegedi Somogyi-könyvtár és a szombathelyi múzeum könyvtára van ellátva. A többi könyvtáraknál a használat kikölcsönzés útján történik.

A könyvtárak személyzeti viszonyait illetőleg megtudjuk a jelentésből, hogy ez idő szerint mindössze három intézet van, melynek rendes javadalommal ellátott külön tisztviselő áll az élén, ezek a kassai múzeum, a pozsonyi városi közkönyvtár és a Somogyi-könyvtár és városi múzeum; közülök a kassai és a szegedi múzeumoknál van második rendes tisztviselői állás szervezve. Tiszteletdíjjal alkalmazott tisztviselők gondozzák a losonczy városi könyvtár, a szabadkai múzeum és közkönyvtár, a szombathelyi múzeum és könyvtár gyűjteményeit, míg a poprádi és szegszárdi múzeumok örei természetbeli lakást kapnak. Vármegyei, illetve városi levéltárnokok vagy más helyhatósági tisztviselők

vannak megbizva, részben külön tiszteletdíjjal, az alsókubini Csaplovits-könyvtár, a besztercebányai városi múzeum és könyvtár, a győri városi könyvtár, a kecskeméti városi múzeum és könyvtár és a temesvári városi könyvtár gondozásával; a debreczeni ev. ref. főiskola, a halasi, hódmezővásárhelyi ev. ref. főgymnáziumok könyvtárai, a nagyváradi kir. jogakadémia könyvtára, szintén jobbara külön tiszteletdíj mellett, az illető iskolák tanárainak gondozása alatt állanak, a többi gyűjtemények gondozói ellenben semmi tiszteletdíjat nem húznak fáradságukért.

Új könyvtárak létesítése s a már meglévőeknek az állami felügyelet alá vonása érdekében a főfelügyelőség hat helyen folytatott az illető helyi tényezőkkel tárgyalásokat.

A budapesti ev. ref. egyházkerület Ráday-könyvtára maga folyamodván állami segélyért, az országos főfelügyelőség megtette a felterjesztést annak az állami felügyelet előnyeiben való részesítése tárgyában, 10,000 koronát hozva számára rendezési czélokra az 1904. évi javadalomból javaslatba. Ez összeg megszavazása után a nevezett könyvtár az állami segélyben való részesedésből kifolyólag az országos főfelügyelőség hatáskörébe tartozó könyvtárak sorába fog lépni.

Az eperjesi ág. h. ev. kollégium nagy könyvtárának az országos tanács útján állami segélyezés iránt benyújtott folyamodása szintén már ez év folyamán megadta a módot, hogy a nevezett könyvtárnak a főfelügyelőség kötelékébe vonása érdekében az előkészítő lépések megtéessenek.

A mezőtúri ev. ref. főgymnázium könyvtára részére az állami felügyelet előnyeit óhajtván biztosítani, ez ügyben tájékoztató adatokért fordult az országos főfelügyelőséghez. Kérésére szervezeti szabályzataink megküldése útján ismertettük meg az intézet igazgatóságával az államsegély elfogadásával járó kötelezettségek természetét. Újabb lépés ez ügyben az igazgatóság részéről nem történt.

A kezdeményezés első stádiumában van a nagyváradi Szigligeti-társaságnak egy Nagyváradon létesítendő nyilvános könyvtár érdekében megindított mozgalma is, melyről fentebb a nagyváradi kir. jogakadémiai könyvtár ügyeinél már tettünk említést. Dr. Fejérpataky László országos felügyelő a helyszínén tanulmányozva a kérdést, a nagyváradi községi iskolai könyvtárt találta alkalmas-

nak arra, hogy a nyilvános könyvtár alapjául szolgáljon; e könyvtár ugyanis a községi elemi és polgári fiú- és leányiskolák egyesített könyvanyagát foglalva magában, kezdettől fogva azzal a céllal létesült, hogy idővel nyilvános könyvtárrá fejlesszessék: anyagának kiegészítésére kínálkozik a történelmi és régészeti egyesületnek a múzeumban elhelyezett könyvtára, melyet ez idő szerint csak az egyesület tagjai használnak. A terv megvalósítása attól függ, hogy a Szigligeti-társaság mennyire bizonyul hivatott-nak a helyi hivatalos és társadalmi tényezőknek e fontos eszme részére való megnyerésére.

A dunántúli ev. ref. egyházkerületnek az a kérése, hogy a pápai ev. ref. főiskolának gyűjteményei állami segélyben részesíttessenek, a Dunántúl egyik legjelentékenyebb közgyűjteményének hatáskörünkbe vonására adta meg az alkalmat. Tekintettel azonban a Veszprémben létesített vármegyei múzeum érdekeire, hogy a vármegye történelmi emlékeinek összegyűjtésére irányuló törekvések szét ne forgácsoltassanak, az országos főfelügyelőség az állami segélyt csupán a főiskola könyvtárára és az azzal kapcsolatban létesítendő szépművészeti gyűjteményre hozta javaslatba, a többi gyűjteményre azt a programot állapítva meg, hogy azok továbbra is az iskolai oktatás céljait szolgálva, általános ismeretterjesztő irányban fejlesszessenek. Ez az álláspontunk a miniszterium részéről helyeslésre találván, a főiskola könyvtárának és az azzal kapcsolatosan létesítendő szépművészeti gyűjteménynek a főfelügyelőség hatáskörébe való helyezése ez év utolsó napján mondatott ki, és így az abból kifolyó feladatok teljesítésére csak az 1904. évben nyílik alkalom számára.

A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Mikó-kollégium ama kérésével, hogy az állami felügyelet a kollégium nagy könyvtárára kiterjesszessék, az iskola előljáróságától kért bővebb tájékoztató adatok elmaradása miatt a főfelügyelőség nem foglalkozhatott érdemlegesen. A kérdés kedvező megoldása legbiztosabb módját nyújtja annak, hogy az intézet könyvtára és a székelly nemzeti múzeum tekintélyes könyvgyűjteménye a tulajdonjog fentartásával egyesíttessék s e két testvér-intézet egymással kapcsolatban szolgálhassa a hazai kultúra érdekeit.

A jelentés adataiból megemlítjük még, hogy az országos főfelügyelőség és a hatáskörébe tartozó tudományos közgyűjtemé-

nyek 1903. évi rendes és rendkívüli kiadásai 134,920:34 koronát tettek ki, s ez összegből 25,289:23 kor. esett a főfelügyelőség központi szükségleteire, 25,000 kor. a kassai múzeum segélyezésére, 39,000 koronát tett ki a többi gyűjtemények között kiosztott rendes évi segélyek összege, 4000 korona kutatásokra és gyűjtésekre, 12,236:87 kor. beszerzésekre, 5394:24 kor. rendezési munkálatokra fordított, s rendkívüli kiadások czimén építkezésekre és alapbeszerzésekre 29,000 kor. folyósított.